

Miljøpartiet De Grønne Lier

FORSLAG TIL HANDLINGSPROGRAM 2019-2022

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer som fremgår av rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlings-programperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2019
Rammer for hvert utvalg og tjenesteområde fastsettes i samsvar med rådmannens grunnlagsdokument med vedlegg.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen.
- 1.4. Låneopptak
Rammen for eksterne lån til investeringsformål i 2019 settes til kr 251,832 mill. kr.

Rammen for opptak av formidlingslån i Husbanken settes til 80 mill. kr. Lånet tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.
- 1.5. Likviditet
Driftskreditt på 100 mill kr. i DNB videreføres i 2019.
Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2018.
- 1.6. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter
Ordningene fastsettes slik de fremgår av "Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger".
- 1.7. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å utarbeide oppdragsbrev til Lier Eiendomsselskap KF, i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak og vedtatte oppdrag.
- 1.8. Det etableres lånefond for Lier Eiendomsselskap KF tilsvarende gjeld Lier kommune har knyttet til finansiering av eiendommer fra Lier Boligselskap AS og Lier Everk Eiendom AS. (Se låneavtale Vedlegg 10)
- 1.9. Endringer i forhold til økonomiske rammer

Driftsbudsjettet

1000 kr.	2019	2020	2021	2022
Redusert rammetilskudd (budsjattavtale)	1 000	1 000	1 000	1 000
Redusert egenandel ref. ressurskr. (budsjettavtale)	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Avsetning til disposisjonsfond	1 000	1 000	1 000	1 000
Bemanningsnorm skole	1 500	1 500	1 500	1 500

Tilskudd bemanningsnorm skole	-1 500	- 1 500	- 1 500	-1 500
2.2 Barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp	1 700	1 700	1 700	1 700
2.3 Jordmor – fast 100 % stilling	1 000	1 000	1 000	1 000
2.4 Helsesykepleier	1 000	1 000	1 000	1 000
2.5 Kompetanse på miljø og miljørett; 100 % stilling	1 000	1 000	1 000	1 000
2.6 Vannområdekoordinator	300	300	300	300
2.7 Prosjekt selvkjørende el-buss / «hent meg-buss»	500	500	500	500
2.8 Tiltak i henhold til Klima- og miljøplan	1 000	1 000	1 000	1 000
2.9 Styrke grunnbemanning hjemmebasert omsorg og i institusjon (heltidskultur)	2 000	2 000	2 000	2 000
Inndekning:				
1. Økt skatteinngang	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
2. Redusert avsetning disposisjonsfond	-1 500	-1 000	-1 000	-1 000
3. Redusert konsulentbistand	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
4. Redusert sykefravær i hjemmetjeneten	-1 000	-1 500	-1 500	-1 500
5. Utbytte fra selskaper	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum	0	0	0	0

Investeringsbudsjettet

1000 kr.	2019	2020	2021	2022
Sum	0	0	0	0

2. Oppdrag, tiltak mv.

- 2.1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker.
- 2.2. Barnetrygden holdes utenfor beregningsgrunnlaget for sosialhjelp, jamfør vedtak i kommunestyret 27.11.2018.
- 2.3. Jordmor – fast 100 % stilling. Videreføre og utvide jordmorstilling til 100%; i henhold til behovet for å sikre god svangerskaps- og barselomsorg.
- 2.4. Helsesykepleier – 100 % stilling, for å styrke skolehelsetjenesten i ungdoms- og videregående skole.
- 2.5. Vi ønsker å styrke kompetanse og øke ressurser til natur- og miljøvernarbeid i kommunen. Derfor budsjetterer vi med et årsverk til kompetanse på miljø og miljørett.
- 2.6. Vi ser behovet for å styrke kompetanse og øke ressurser til arbeid for vern av vassdrag. Derfor budsjetterer vi med kr 300 000 til vannområde-koordinator.
- 2.7. For å bedre kollektivtilbudet, i henhold til Grønn mobilitet, kan prøveprosjekt med selvkjørende el-buss / «hent meg-buss» være hensiktsmessig i deler av kommunen, i likhet med prosjektene i Odda , Kongsberg og Oslo. Vi setter derfor av kr 500 000 årlig til dette i første omgang.

- 2.8. Dersom målene i Energi- og klimaplanen skal nås, er det behov for å tilføre mer ressurser. Derfor øker vi rammen med kr en million.
- 2.9. Styrke grunnbemanning hjemmebasert omsorg og i institusjon med kr to millioner. Merforbruk over lengre tid tilsier at det er behov for økning av grunnbemanning, bla for å redusere slitasje og sykefravær.
- 2.10. Grønne tak og solcelleanlegg anlegges ved rehabilitering og bygging av alle kommunale bygg.
- 2.11. Kommunen sørger for opprydning av forurensningen av vassdragene, og fortsetter arbeidet med etablering av naturlige kantsoner / vegetasjon langs Lier-vassdraget, der dette ikke finnes allerede, for å beskytte dyre-, insekt- og plantelivet, samt å forhindre erosjon.
- 2.12. Verneplan for Damtjern og Gjellebekken utarbeides snarest.
- 2.13. Lier kommune sikrer gode levekår for fisken Drammensfjorden og kommunens elver, bekker og vann, og å ser til at fiske (og kultivering) i vassdragene utøves bærekraftig.
- 2.14. Kommunen stimulerer til økt økologisk jordbruk.
- 2.15. Jordvernet må styrkes i all planlegging og nedbygging av matjord og dyrkbar mark må unngås.
- 2.16. Kommunene oppfordrer bøndene til nydyrking og jordforbedrende tiltak som opprettholder Liers produksjonsevne.
- 2.17. Lier kommune legger til rette for parsellhager i nye boligområder.
- 2.18. Kommunen legger til rette for andelslandbruk.
- 2.19. Ungdom og arbeidsledige på tiltak gis mulighet til å lære mer om hvordan vi kan utvikle vår matproduksjon for å dekke mest mulig av vårt lokale behov.
- 2.20. Lier kommune vil kun støtte prosjekter med en tydelig sosial og grønn profil. Ved utbygging på Lierstranda må de tidligere veletablerte bomiljøene også ivaretas.
- 2.21. Rådmannen bes om å sikre at økosystemer blir ivaretatt ved industriutbygging. Ytterligere skade må forhindres, og opprydding og restaurering må til der det er mulig.
- 2.22. Det opprettes en gjenbrukssentral i tilknytning til frivillighetssentralen og / eller renovasjonsselskapet.
- 2.23. Rådmannen oppfordrer skolene til å arrangere Grønn Fredag med gjenbruk- og byttedag som motvekt mot Black Friday og overforbruk.

- 2.24. Ved utbygging av større kollektivnære boligområder skal avtale med bilpoolordninger (som Bilkollektivet) inngås for å minimere behov for private biler og parkeringsplasser.
- 2.25. Kommunen setter opp flere sykkelstativ ved nærsentrene og fjerner unødvendige granittkanter ved fortau.
- 2.26. Rådmannen bes se på hvilke fordeler kommunen kan gi elbiler og fossilfrie biler framfor fossilbiler, slik at vi sikrer at det er gunstig å velge elbil/lavutslippsbiler framfor fossilbiler.
- 2.27. Lier er et gammelt jordbruksområde med mange verneverdige bygninger og kulturminner. Rådmannen ser på muligheten for å opprette et fond i Lier der privatpersoner kan søke om støtte til restaurering av kulturminner. Private aktører bør også inviteres til å bidra til å bygge opp fondet.
- 2.28. Lier skal være en bærekraftig kommune og prioritere valg av økologisk kjøtt i kommunens kantiner og institusjoner, og eliminere kjøtt fra dyr som er foret på soya fra Brasil og palmeolje fra Indonesia. Dette for å spare regnskogen.
- 2.29. Lier kommune må ta i bruk ny kunnskap for å redusere unødvendig bruk av lys og unngå feil bruk av belysning.
- 2.30. Den kulturelle barnehagesekken skal fylles opp med gode kulturopplevelser. Rådmannen bes se på ordningen slik at alle barn i Lier får gode møter med profesjonell kunst og kultur flere ganger i løpet av barnehageåret.
- 2.31. Rådmannen tar initiativ til å etablere juridisk bindende markagrense.